

Vlaanderen
is erfgoed

Beschermingsdossier

Urnengrafveld van de Dorperheide in
Bocholt (Kaulille)

Archeologische site

Agentschap
Onroerend
Erfgoed

Beschermingsdossier:
Urnengrafveld van de Dorperheide in Bocholt (Kaulille)
archeologische site

INHOUDELIJK DOSSIER

Dossiernummer: 4.001/72003/103.1

Erwin Meylemans

20/06/2019

INHOUDSTAFEL

1.	Beschrijvend gedeelte	4
1.1.	Situering	4
1.2.	Historisch overzicht	4
1.3.	Beschrijving met inbegrip van de erfgoedelementen en erfgoedkenmerken.....	5
1.3.1.	Het geomorfologische kader	5
1.3.2.	De historisch- cartografische bronnen	5
1.3.3.	Gegevens van de opgravingen 1983-1984 en regionaal archeologisch-landschappelijk kader	5
1.3.4.	Het Digitaal Hoogtemodel Vlaanderen	7
1.3.5.	Visuele terreininspectie en booronderzoek	7
1.3.6.	Geofysisch onderzoek	7
1.4.	Fysieke toestand van het onroerend goed	8
2.	Evaluerend gedeelte	9
2.1.	Evaluatie van de erfgoedwaarden	9
2.2.	Motivering van het type bescherming.....	9
2.3.	Motivering van de afbakening van de bescherming	9
2.4.	Juridische toestand	10
2.4.1.	Onroerend Erfgoed:	10
2.4.2.	Ruimtelijke Ordening:	10
3.	Beheersvisie	10
3.1.	Beheersdoelstellingen voor het beschermd onroerend goed	10
3.2.	Bijzondere voorschriften voor het beschermd onroerend goed.....	10
3.3.	Toelatingsplichtige handelingen voor het beschermd onroerend goed.....	11
4.	Bronnen	11
5.	Bijlagen bij het inhoudelijk dossier	11
5.1.	Omgevingsplan	12
5.2.	Fotobijlage	12

1. BESCHRIJVEND GEDEELTE

1.1. Situering

De site bevindt zich in de gemeente Bocholt, deelgemeente Kaulille, in het bosgebied net ten noorden van Kaulille, langs de 'Kettingbrugweg', ten noordwesten van het kruispunt met de Belgebergstraat (fig. 1, 2, 3).

1.2. Historisch overzicht

Het grafveld van de Dorperheide in Kaulille werd in 1983-1984 voor een groot deel archeologisch onderzocht. De aanleiding voor deze opgraving waren enerzijds de geplande kaalkap en heraanplant van deze zone met bos, anderzijds het feit dat de grafheuvels systematisch bleken geplunderd te worden (Engels & Van Impe 1985).

Hierbij werden de 12 toen herkende grafheuvels onderzocht, waarbij 9 heuvels geheel (met uitzondering van enkele profielbanken) en 3 heuvels gedeeltelijk (ca. de helft) werden opgegraven (fig. 4, 5). Uit dit onderzoek bleek dat de heuvels reeds geleden hadden onder vroegere plunderingen. Slechts drie bijzettingen in de heuvels waren ontsnapt aan de aandacht van de plunders. De opgelegde opgravingsvlakken vlakken en -sleuven tussen en rond de grafheuvels leverden nog 35 bijkomende grafstructuren op in de vorm van kringgreppels (fig. 5).

Na deze opgravingen werden de grafheuvels opnieuw opgeworpen en hersteld in de toestand zoals voor de opgravingen.

Een inspectie door Monumentenwacht Vlaanderen in 2017 (Goeminne *et al.* 2017), in het kader van toekomstige dunningswerken en de wens van de gemeente Bocholt om de site op te waarderen, toonde dat de gerestaureerde grafheuvels door de begroeiing slechts beperkt zichtbaar waren.

Voorafgaand aan de inspectie door Monumentenwacht werd eveneens een analyse van de site aan de hand van het Digitaal Hoogtemodel Vlaanderen 2 uitgevoerd. Hierbij werden, naast de gerestaureerde grafheuvels, nog enkele potentiële bijkomende grafheuvels ontdekt (fig. 6).

Deze gegevens van het DHM Vlaanderen werden op 29 maart 2018 middels een booronderzoek gecontroleerd (Meylemans 2018). Hieruit blijkt dat twee van de gecontroleerde structuren zeer waarschijnlijk inderdaad grafheuvels zijn.

Van 21 tot 24 januari 2019 werd door de Universiteit Gent, in opdracht van het agentschap Onroerend Erfgoed, een geofysisch (magnetometrie) onderzoek uitgevoerd op een deel van de site, met als doelen de bewaringstoestand van de site vast te stellen, en eventuele sporen van het grafveld te detecteren (Desmedt 2019) (fig. 7).

In de loop van maart 2019 werd een gedeelte van de site ontbost, in functie van het creëren van een open plek, en het terug zichtbaar maken van de gereconstrueerde grafheuvels.

1.3. Beschrijving met inbegrip van de erfgoedelementen en erfgoedkenmerken

1.3.1. Het geomorfologische kader

De site ligt aan de noordzijde van het Kempens plateau, en op de oostelijke flank van een zandrug die in het westen wordt begrensd door de vallei van de Warmbeek, in het oosten door de rand van het Kempens plateau (fig.8). De hoogte van de site schommelt rond 47m TAW. Naar de bodemkaart is de zone gelegen op een complex van droge tot matig droge zandige bodems met de ontwikkeling van een podzol profiel (bodemseries Zbf en Zdg; fig. 9). Een gedeelte van het grafveld, en het gebied aangrenzend bij het urnenveld, wordt op de bodemkaart aangeduid als een complex van stuifzanden zonder profielontwikkeling (bodemserie X). Dit wordt bevestigd door het grillige reliëf in de omgeving van het grafveld, zoals zichtbaar is via het DHM Vlaanderen (fig. 10).

1.3.2. De historisch- cartografische bronnen

Op de zogenaamde kaart van Ferraris (ca 1770-1777) is de zone met het urnenveld gelegen in een uitgestrekt heidegebied (fig. 11).

Dezelfde situatie is zichtbaar op de kaart van Vandermaelen (1846-1854), waarop dit heidegebied de 'Grote Heide' wordt genoemd. Op deze kaart zijn enkele stuifzandkoppen in het gebied aangeduid (fig. 12).

Ook op de kaart van het 'Dépôt de la guerre' van ca 1872 is de zone nog in heide gelegen. Merkwaardig op deze kaart is dat dwars doorheen de zone van het grafveld een weg is aangelegd (fig. 13). Van deze weg is echter o.a. op het huidige DHM geen spoor te bekennen. Deze weg is eveneens aanwezig op de kaart van het Dépôt de la guerre van ca 1890 (fig. 14). Uit deze kaart blijkt dat de zone met de grafheuvels is omgezet naar bos. Ook op de topografische kaart van 1947 (fig. 15) is het gebied gelegen in bos. Het wegenpatroon is op deze kaart echter weer veranderd, conform het patroon zoals het nu is.

Voor de latere perioden kunnen we gebruik maken van de verschillende beschikbare series orthofoto's.

Een eerste dergelijke opname dateert van 1971, en toont de gehele zone gelegen onder bos.

Een tweede opname toont een interessant beeld, aangezien deze dateert van de periode dat de zone ontbost was, en net na de opgravingen van 1983-1984. Op deze luchtfoto zijn o.a. de contouren van de opgegraven grafheuvels nog deels duidelijk zichtbaar (fig. 16).

Op de latere opnames, vanaf 2001, is het gebied telkens onder bos gelegen (cf. fig. 2).

1.3.3. Gegevens van de opgravingen 1983-1984 en regionaal archeologisch-landschappelijk kader

De opgravingen in de periode 1983-1984 hadden als doel het volledige grafveld op te graven vóór de heraanplant met bos van deze zone. Door tijdsgebrek is men destijds hier echter niet in geslaagd (Engels & Van Impe 1985). Bij het onderzoek werden alle toen herkende grafheuvels grotendeels, en enkele zones tussen de grafheuvels, opgegraven. De grafheuvels bleken allen reeds 'getekend' door vroegere, vrij grote centrale vergravingen (plunderingen).

De meeste heuvels werden opgegraven via de zogenaamde 'kwadrantenmethode', waarbij telkens centrale profielbanken bleven staan, drie grafheuvels werden via twee kwadranten opgegraven, waarbij de overige kwadranten niet werden opgegraven. De zones tussen de heuvels leverden nog een groot aantal kleinere grafstructuren, in de vorm van kringgreppels, waarin in de meeste gevallen nog een centrale urnenbegraving aanwezig was. Een aantal urnen werd bijgezet zonder herkenbare randstructuren (fig. 5).

Elf van de heuvels hadden min of meer gelijkaardige opbouw, bestaande uit een ophoging van grijsbeige gevlekt zand, dat onderaan geleidelijk overging in een B-2 horizont (fig. 17). Vier heuvels bleken oorspronkelijk omgeven te zijn door enkelvoudige palenkransen. Slechts twee van de centrale begravingen van de grafheuvels bleken gespaard gebleven te zijn van de vroegere plunderingen: een 'Harpsted-achtige' urn in heuvel II, en een gladwandige urn met uitstaande rand in heuvel VI. Uit heuvel X werden nog scherven van een besmeten urne, en crematieresten, gerecupereerd. De greppel rond heuvel VII bevatte nog een secundaire begraving, die aantoont dat deze heuvelstructuur twee 'gebruiksfazen' kende.

Tussen de grafheuvels werden in totaal nog 35 andere begravingen aangetroffen, waarvan 17 met een kleine kringgreppel errond (fig. 18). De meeste van deze kringgreppels waren in het oosten of zuiden onderbroken, in een aantal gevallen waren deze openingen mogelijk oorspronkelijk gemarkeerd met palen. De diameter van deze kringgreppels varieerde van 5 tot 11m.

Enkele greppels, onder meer twee parallelle greppels in het noordoosten van de opgravingen (cf. fig. 5), wijzen mogelijk op de aanwezigheid van 'langbedden'.

De grafstructuren zelf waren vrij eenvoudig: zowel urngraven als brandrestengraven, brandafvalgraven, en beenderpaketten, kwamen voor.

Het aangetroffen aardewerk was van slechte kwaliteit en behoort tot de groep der 'Harpstedt-achtige' urnen: grotere en kleinere emmervormige urnen (fig. 19; 20), met besmeten wanden, gladde halspartij en vingertopindrukken op de rand en soms ook op de schouderlijn. Enkele gladwandige recipiënten waren van het zogenaamde 'Schrägrandtype'.

Een aantal graven bevatten eveneens een beperkt aantal bijgaven, zoals kralen, conische bronzen hangertjes, bronzen armbanden en een ijzeren speld met gekronkeld schachthoofd met bolvormige kop.

Het gravelveld lijkt vrij goed gestructureerd te zijn, waarbij geen van de grafstructuren andere schijnen te overlappen. Vermoedelijk behoren de grotere opgeworpen grafheuvels tot de oudste fase van het gravelveld, en werden de graven tussen de heuvels later aangelegd. De vorm van de structuren in combinatie met de aanwezige vondsten dateert het gravelveld in de vroege ijzertijd.

De onderzoeksresultaten en de verdere verwerking en beschrijving van de opgegraven objecten komen aan bod in een licentiaatsverhandeling (Vanbutsele 2005).

Na de opgraving werden de grafheuvels gereconstrueerd, inclusief de palenkransen. Ondertussen zijn deze palen echter verdwenen.

In de omgeving van het gravelveld is een groot aantal archeologische sites uit de metaaltijden gekend (cf. overzicht in Creemers et al. 2011). Deze concentratie van relictten (gravelvelden, bewoningsplaatsen, *Celtic Fields*, ...) uit brons- en ijzertijd strekt zich uit over een groot deel van het Kempens Plateau, en toont een sterk gestructureerd cultuurlandschap. In de nabijheid van de urnenveldsite van Kaulille- Dorperheide vinden we ongeveer twee kilometer naar het westen en het zuiden bijvoorbeeld de *Celtic Field*

complexen van respectievelijk het *Kolisbos* en de *Bosschellerheide* (Creemers *et al.* 2011; Meylemans *et al.* 2015), die zoals het grafveld van Kaulille eveneens te dateren zijn in de vroege ijzertijd (fig. 21).

De urnen die werden opgegraven bij dit onderzoek worden momenteel bewaard in het molenhuisje van de Sevensmolen in Kaulille (fig 20).

1.3.4. Het Digitaal Hoogtemodel Vlaanderen

Een *hillshade* verwerking van de brondata van het Digitaal Hoogtemodel Vlaanderen 2 in hoge resolutie (rastergrootte van 0,25m²) toont duidelijk de gereconstrueerde grafheuvels, en eveneens een eerder niet ontdekte grafheuvel te westen van de bosweg, ongeveer ter hoogte van grafheuvel IV. Voor het overige toont dit beeld vooral ook de impact van de subrecente bosbeheerswerken, die een patroon van lineaire 'greppels' veroorzaakten in diverse richtingen (fig. 6).

1.3.5. Visuele terreininspectie en booronderzoek

Op 28 maart 2018 werd een booronderzoek uitgevoerd (Meylemans 2018; fig. 27). De boringen tussen de grafheuvels in de niet opgegraven zone toonden hierbij de aanwezigheid van een zwak ontwikkelde podzolbodem, conform de aanduiding van de bodemkaart. Tussen heuvel I en XI van de vroegere opgravingen dekte een ca. 50cm dik 'vuil' grijsbruin pakket deze podzolbodem af. Op deze plaats is op het DHM2 eveneens een lichte verhevenheid zichtbaar. Mogelijk gaat het om een kleinere grafheuvel.

Er werd eveneens een boring geplaatst in de via het DHM nieuw ontdekte heuvel aan de overzijde van de bospad. In deze boring was een ca. 50cm dikke bruingrijze opgehoogde laag zichtbaar, met daaronder de natuurlijke bodem. Dit ondersteunt de interpretatie van deze structuur als grafheuvel.

Ten noorden van de bospad in het noorden van de opgravingszone, werd eveneens een aantal boringen uitgevoerd. Al deze boringen toonden de aanwezigheid van stuifzanden met een A-C bodemprofiel. In de periode van herbebossing vonden in deze zone intensieve plagwerken plaats, die werden opgevolgd door L. Van Impe. Hierbij werden geen archeologische structuren opgemerkt (pers. commentaar L. Van Impe).

1.3.6. Geofysisch onderzoek

Het geofysisch onderzoek werd uitgevoerd in januari 2019.

Het doel van het onderzoek was in de eerste plaats om te kijken naar enerzijds de bewaringstoestand van de site en de aantasting van eventuele archeologische sporen, anderzijds om te kijken of er archeologische sporen kunnen gekarteerd worden met de methode. In ruimere zin was het eveneens de bedoeling een nieuwe manier van karteren te testen op dit type van site, nl. het gebruik van zeer hoge precisie magnetometrie (zgn. caesium magnetometers) (fig. 22).

Er werden twee zones opgemeten, uiteraard buiten de perimeter van de vroegere opgraving (fig. 7).

De metingen resulteren in rasters waarop de magnetische 'waarde' van elk punt is opgemeten (fig. 23).

Deze metingen, vooral in de zone gelegen langs de weg, vertonen 'verstoringen' met zeer hoge waarden, veroorzaakt door de aanwezigheid van wellicht recente metalen objecten in de bodem of aan het oppervlak. Dit kan b.v. komen door zwerfvuil.

In de tweede plaats tonen de metingen een sterk geïmpacteerd ondergrond door de aanwezigheid van greppels, die een resultaat zijn van het aanwezige bosbeheer. Deze lineaire sporen komen naadloos overeen met de greppels die zichtbaar zijn via de hoge resolutie verwerking van het Digitaal Hoogtemodel Vlaanderen (fig. 24). Deze sporen van bosbeheer zijn zichtbaar over een groot deel van de archeologische site.

Enigszins gesluierd door deze verstoringen, kunnen in de meer 'subtiële' waarden van de metingen nog sporen worden herkend die worden oversneden door de greppels, en die mogelijk gerelateerd kunnen worden aan archeologische structuren.

1.3.7 Synthese en conclusies

De opgravingen van 1983-1984 toonden aan dat het grafveld van de Dorperheide in Kaulille hoofdzakelijk te situeren is in de vroege ijzertijd. De meeste zichtbare grafheuvels waren in het verleden helaas onderwerp van plundering, waardoor een groot deel van de urnen reeds geroofd waren. Tussen de zichtbare grafheuvels is echter nog een groot aantal andere grafstructuren aanwezig, al dan niet met kringgreppelstructuren.

Tijdens het onderzoek van 1983-1984 werd niet het gehele grafveld opgegraven. Buiten de onderzochte sleuven en het grotere opgravingsvlak zijn met zekerheid nog grafstructuren aanwezig. Het onderzoek van het DHM Vlaanderen en het booronderzoek tonen bovendien nog de aanwezigheid van één niet onderzochte grafheuvel aan de overzijde (ten zuidwesten) van de bospad in het verlengde van de Belgebergstraat. Het grafveld loopt dus nog met zekerheid door naar het zuidwesten.

Op basis van het geofysisch onderzoek en het de sporen zichtbaar op het DHM Vlaanderen is er een zekere fysieke impact op de site door het bosbeheer in het verleden. Het booronderzoek wijst er echter op dat de algemene bodemkundige toestand, met de aanwezigheid van een goed bewaard podzolprofiel, goed is.

1.4. Fysieke toestand van het onroerend goed

In het opgegraven gedeelte van het gebied is het archeologisch erfgoed uiteraard opgeruimd. Een uitzondering vormen de niet opgegraven delen van de grafheuvels (profielbanken en kwarten). Deze reststructuren bevatten nog onderzoekspotentieel.

Het uitgevoerde booronderzoek wijst op een goede bodemkundige bewaring in het niet opgegraven gedeelte van het gebied, met de aanwezigheid van een (zwak ontwikkeld) podsolprofiel. De bosbeheersingswerken hebben, met de aanleg van een systeem van smalle greppels, wellicht enige schade aangebracht aan het bodemarchief.

In maart 2019 werd een groot gedeelte van de zone ontbost, voor de creatie van een open plek en een betere ontsluiting van de grafheuvels (fig. 27). Door deze ontbossing wordt deze zone, en de aanwezige gereconstrueerde grafheuvels, gevrijwaard van mogelijke schade door boomvallen. Door de inzet van paarden bij de ontbossing was er nauwelijks of geen impact van deze werken op het bodemarchief. De gereconstrueerde grafheuvels zijn dankzij deze ontbossing opnieuw goed zichtbaar (fig. 25, 26).

2. EVALUEREND GEDEELTE

2.1. Evaluatie van de erfgoedwaarden

In de Antwerpse en Limburgse Kempen is een relatief groot aantal vindplaatsen (nederzettingen, akkercomplexen, grafvelden) uit de metaaltijden en ijzertijd gekend. Deze komen echter in de meeste gevallen aan het licht in het kader van preventief onderzoek bij bouwwerken, en komen dan ook meestal in een 'versnipperde' toestand aan het licht. Veel van deze sites zijn ook sterk aangetast door het vroegere landgebruik als akker of door vroegere bouwwerkzaamheden. Sites waar in de topografie de aanwezige grafheuvels nog duidelijk zichtbaar en gaaf bewaard zijn, zijn heel schaars.

Het urnengravelveld van de *Dorperheide* in Kaulille werd voor een deel opgegraven in het verleden, maar een deel van het gravelveld is nog *in situ* bewaard. Het booronderzoek toont aan dat in deze zones in het algemeen een goede bodemkundige bewaring aanwezig is. De gereconstrueerde grafheuvels hebben nog slechts een gering onderzoekspotentieel, maar zijn uiteraard nog wel zeer belangrijk voor de 'beleving' van de site als prehistorisch gravelveld.

Bovendien is de ruimere landschapsarcheologische context eveneens van groot belang, met de nabijheid van andere gedocumenteerde grafheuvels en *Celtic Fields* in de regio. Het gravelveld maakt dan ook deel uit van een relatief goed bewaard prehistorisch 'fossiel' landschap, wat het onderzoekspotentieel en de erfgoedwaarde van de site uiteraard sterk vergroot.

2.2. Motivering van het type bescherming

Het urnengravelveld van de Dorperheide in Kaulille wordt beschermd als archeologische site. Het Onroerenderfgoeddecreet definieert een archeologische site als volgt: "een onroerend goed dat ondergronds, aan de oppervlakte of onder water aanwezig is, met inbegrip van de archeologische artefacten die er integrerend deel van uitmaken, van algemeen belang wegens de archeologische erfgoedwaarde."

Motivering: het urnengravelveld van de Dorperheide in Kaulille is gedeeltelijk nog goed bewaard, biedt door de aanwezige bovengrondse structuren een visuele 'beleving' van het prehistorische landschap, en is bovendien ingebed in een regio waarin nog verschillende andere relictten van het prehistorische cultuurlandschap goed bewaard aanwezig zijn. De site heeft dan ook een belangrijke archeologische erfgoedwaarde. De bescherming als archeologische site beoogt in de eerste plaats een behoud van het archeologisch erfgoed op de plaats waar het zich in de bodem bevindt (een behoud *in situ*). Wanneer dit *in situ* behoud niet (meer) mogelijk is moet er steeds voor gezorgd worden dat, via archeologisch onderzoek enerzijds én een volledige integrale uitwerking en publicatie anderzijds, dit archeologisch bodemarchief wordt veiliggesteld (zogenaamd behoud *ex situ*).

2.3. Motivering van de afbakening van de bescherming

De afbakening van het beschermd onroerend goed is opgenomen op het plan dat als bijlage bij het ministerieel besluit is gevoegd. Alle kadastrale percelen gevat door de bescherming zijn opgenomen in artikel 1 van het ministerieel besluit.

De afbakening van de bescherming als archeologische site wordt in het noordwesten gevormd door het aanwezig bospad. Ten noorden hiervan werden bij begeleiding van plagwerken in het verleden geen archeologische structuren opgemerkt. In het oosten wordt de perimeter van de bescherming bepaald door de aanwezigheid van een systeem van rabatten, die een zeer ingrijpende impact op de bodem hebben, zoals zichtbaar op het

DHM Vlaanderen. In het zuidoosten wordt de grens van de perimeter gevormd door de bosrand. In het zuidoosten toont het Digitaal Hoogtemodel Vlaanderen nog de aanwezigheid van een grafheuvel aan de overzijde van de bospad. Het grafveld strekt zich dus verder uit in deze zone. Ook geomorfologisch loopt de rug waarop het grafveld gesitueerd is hier nog verder door. Hier is de afbakening gesitueerd op de grens van het kadastraal perceel, tevens de grens van de beboste zone.

2.4. Juridische toestand

2.4.1. Onroerend Erfgoed:

In de afgebakende zone zijn geen onroerenderfgoedelementen aangeduid.

2.4.2. Ruimtelijke Ordening:

Op het gewestplan is de zone gedeeltelijk gelegen in natuurgebied, gedeeltelijk in woonuitbreidingsgebied.

Op de zone in woonuitbreidingsgebied is BPA 'Schuttersboom Kaulille' van toepassing.

De zone grenst aan het vogelrichtlijngebied 'Hamonterheide, Hageven, Buitenheide, Stamprooierbroek en Mariahof.'

De zone is gedeeltelijk gelegen in het Natura 2000 gebied 'Noord-Oost Limburg'. Voor deze zone zijn echter geen specifieke beheersdoelstellingen geformuleerd.

3. BEHEERSVISIE

3.1. Beheersdoelstellingen voor het beschermd onroerend goed

In het beschermingsbesluit zijn beheersdoelstellingen opgenomen. Je vindt die terug onder artikel 3 van het besluit. De beheersdoelstellingen moeten de zakelijkrechthouders (eigenaars, erfpachthouders, opstalhouders en leasinggevers) en gebruikers op weg helpen om de erfgoedwaarden maximaal in stand te houden of te verbeteren. Ze hebben de optimale verwezenlijking van de erfgoedwaarden voor ogen.

Ze geven richting aan of vormen een kader voor toekomstig beheer van het beschermd onroerend goed. Zakelijkrechthouders en gebruikers dienen rekening te houden met deze beheersdoelstellingen als ze werken wensen uit te voeren aan het beschermd goed. Ook de overheid houdt met deze doelstellingen rekening als ze over deze werken advies moet geven of als ze toelating moet geven voor die werken.

De beheersdoelstellingen spelen in op de erfgoedwaarden, erfgoedelementen en erfgoedkenmerken opgenomen in artikel 2 van het beschermingsbesluit.

3.2. Bijzondere voorschriften voor het beschermd onroerend goed

Voor elk beschermd onroerend goed geldt het actief en passief behoudsbeginsel. Dit betekent dat de zakelijkrechthouders en gebruikers het beschermd goed in goede staat moeten houden door de nodige instandhoudings-, beveiligings-, beheers-, herstellings- en onderhoudswerken uit te voeren en dat het verboden is om een beschermd onroerend goed te ontsieren, te beschadigen, te vernielen of de erfgoedwaarden er van aan te tasten.

Het betekent ook dat een zakelijkrechthouder en gebruiker verplicht is het beschermd onroerend goed als een goed huisvader te beheren en het dus niet te verwaarlozen. Alle voorschriften voor de instandhouding en het onderhoud van het beschermd onroerend goed die van toepassing zijn op het beschermd goed zijn opgenomen in artikel 4 van het beschermingsbesluit.

3.3. Toelatingsplichtige handelingen voor het beschermd onroerend goed

Voor sommige werken aan het beschermd onroerend goed moet een toelating worden gevraagd. Sommige werken kunnen namelijk een negatief effect hebben op de erfgoedwaarden. Voor alle werken die stedenbouwkundig vergunningsplichtig zijn, of waarvoor een verkavelingsvergunning, milieuvergunning of natuurvergunning nodig is vraagt de vergunningverlener (de gemeente of de Vlaamse overheid) advies aan het agentschap Onroerend Erfgoed van de Vlaamse overheid.

Voor een aantal werken die niet vergunningsplichtig zijn, moeten de zakelijkrechthouders en gebruikers, voorafgaand aan de uitvoering van de werken, toelating vragen aan het agentschap Onroerend Erfgoed of aan de erkende onroerenderfgoedgemeente. Een overzicht van alle erkende onroerenderfgoedgemeenten is te vinden op www.onroerenderfgoed.be.

De werken waarvoor u toelating moet vragen zijn opgesomd in artikel 5 van het beschermingsbesluit.

4. BRONNEN

CREEMERS G., MEYLEMANS E., DE BIE M., PAESEN J. 2011: Laseraltimetrie en de kartering van Celtic Fields in de Belgische Kempen: mogelijkheden en toekomstperspectieven, *Relicta* 7, p. 11-36.

DESMEDT PH. 2019: *Geofysisch onderzoek op het urnengravelveld te Kaulille (Bocholt)*, nota UGent.

ENGELS A., VAN IMPE L. 1985: Het urnenveld op de Dorperheide te Kaulille (Gem. Bocholt), *Archaeologica Belgica* N.R. I (2), 33-35.

GOEMINNE N., WOUTERS H., VAN GINNEKEN M. 2017: *Inspectierapport urnenveld Bocholt*, ongepubliceerd rapport Monumentenwacht Vlaanderen.

MEYLEMANS E. 2018: *Booronderzoek op de Dorperheide in Kaulille*, ongepubliceerde nota agentschap Onroerend Erfgoed, Brussel.

MEYLEMANS E., CREEMERS G., DE BIE M., PAESEN J. 2015: Revealing extensive protohistoric Field systems through high resolution lidar data in the northern part of Belgium, *Archäologisches Korrespondenzblatt* 45, 2, p. 197-213.

VANBUTSELE N. 2005: *Het urnenveld uit de vroege ijzertijd op de Dorperheide te Kaulille (Bocholt). Typochronologische analyse en regionale synthese*, licentiaatsverhandeling KULeuven.

5. BIJLAGEN BIJ HET INHOUDELIJK DOSSIER

5.1. Omgevingsplan

5.2. Fotobijlage